

Betrouwbaarheid

Journalisten en ook de organisaties waarvoor ze werken, vinden het heel belangrijk om mensen goed en nauwkeurig te informeren. Ze gebruiken voor hun berichtgeving vaak informatie die ze via derden hebben verkregen. Ze gaan grondig naar of hun informatie klopt en vergelijken daarvoor verschillende bronnen zoals getuigen, rapporten, experts,... Toch zijn er veel mensen twijfelen aan de nieuwsberichten die ze lezen en horen. Ze vragen zich af of nieuws nog wel betrouwbaar is nu het zo snel en overal beschikbaar is. Iedereen kan informatie ontvangen en verzenden. Daardoor weet je niet altijd wie de schrijver is, feiten en meningen worden door elkaar gehaald en veel informatie is éénzijdig.

Zijn sommige bronnen betrouwbaarder dan andere? Zijn er nieuwsbronnen die je beter vermijdt wanneer je objectieve informatie wil? Welke bronnen zijn volgens de leerlingen betrouwbaar en welke niet? Dit zijn belangrijke vragen, maar hoe ga je nu precies na wat betrouwbaar is en wat niet? Er zijn verschillende mogelijkheden om dat te doen.

30
MIN

VERLOOP METHODIEK

- 1 Geef de leerlingen de opdracht dat ze moeten reageren op een bepaald onderwerp dat in het nieuws verschenen is. Hebben ze alle informatie uit het artikel kunnen halen? Ontbreken er belangrijke elementen? Waarop hebben ze zich gebaseerd? Waar hebben ze nog vragen over of waar zijn ze het niet mee eens?
- 2 Laat de leerlingen nadien brainstormen over de aspecten van betrouwbaarheid. De ene helft van de klas gaat op zoek naar een volgens hen betrouwbaar artikel in de krant of online. De andere helft zoekt een (volgens hen) niet betrouwbaar artikel.
- 3 Verdeel de klas nadien in groepen van vier. Zorg ervoor dat de groepen gemengd zijn (2 leerlingen die een betrouwbaar artikel gezocht hebben samen met 2 leerlingen die een zogezegd niet betrouwbaar artikel hebben gezocht) zodat ze kunnen brainstormen. Wat maakt een artikel volgens hen al dan niet betrouwbaar?
- 4 Nadien bespreek je met de klas de verschillende kenmerken van de betrouwbaarheid van een artikel (zie achtergrondinformatie). Je kan hierbij nog een aantal extra vragen stellen:
 - Ken je het verschil tussen objectief en subjectief?
 - In een objectief artikel beperkt de schrijver zich tot controleerbare feiten. In een subjectief stuk komt ook de mening van de auteur aan bod
 - Moet een journalist altijd objectief blijven? Zijn er ook uitzonderingen waarbij hij subjectief mag zijn? Enkele voorbeelden: Recensie, krantencommentaar, reisverhaal, kookrubriek, lezersbrieven, ...
 - Is een artikel dat wordt gedeeld op sociale media betrouwbaar of niet?

Betrouwbaarheid

NIEUWS
IN DE
KLAS

VERLOOP METHODIEK

1 Verwerking

Ga op zoek naar een artikel in de krant of online en laat de leerlingen de onderstaande criteria aanvullen. Bespreek nadien wat ze makkelijk/moeilijk vonden wanneer ze de criteria invulden. Zijn alle criteria even makkelijk te beantwoorden? Waarom?

Titel van het artikel, Auteur, Bron (krant, website, Facebookbericht, ...),
Doel, Datum, Aangehaalde bronnen, Toon, Consistentie,

Conclusie: mijn artikel is betrouwbaar/niet betrouwbaar want: ...

Achtergrond informatie

Er zijn verschillende elementen die je kan nagaan om te zien of je bron betrouwbaar is. Hieronder vind je enkele trefwoorden. Leg uit waarom het belangrijk is deze elementen te onderzoeken en hoe je dat precies kan doen.

Hier volgen een paar tips om te 'toetsen' wat we horen en lezen:

Auteur: Komt het nieuwsbericht van een persoon of organisatie die betrouwbaar en gezaghebbend is?

Bron: door of voor welke organisatie, bedrijf, uitgeverij, ... werd het artikel geschreven?

Aangehaalde bronnen: Is er grondig onderzoek gedaan? Is het verhaal gebaseerd op maar één bron? Zijn de bronnen betrouwbaar, eerlijk en objectief? Worden alle kanten van het verhaal belicht of maar één gezichtspunt?

Doel: Is dit nieuwsbericht voornamelijk bedoeld om te informeren of om te entertainen? Maakt het artikel reclame?

Toon: Is de toon van het bericht hatelijk of overdreven kritisch?

Consistentie: Komen de feiten overeen met die in andere artikelen of berichten? Spreken bronnen elkaar tegen?

Datum: Is de informatie recent genoeg om betrouwbaar te zijn? Journalisten zijn ook maar mensen en maken dus fouten. Door een verkeerd gespeld woord, een verkeerd geplaatste komma of een grammaticafout kan de betekenis van een zin veranderen. Soms zijn niet alle feiten genoeg gecheckt.

Daarnaast kan je ook tegenstrijdige informatie tegenkomen. Hierbij enkele tips om daar mee om te gaan:

- Neem niet zomaar informatie over, maar raadpleeg ook andere bronnen. Wat schrijven andere nieuwsmedia?
- Tegenstrijdige informatie is niet altijd helemaal te voorkomen. Ook wetenschappers spreken elkaar wel eens tegen!
- Maak op grond van eigen analyse en inzicht de keuze welke informatie je wel accepteert en welke niet

Heel belangrijk: als je twijfelt aan de betrouwbaarheid van een bepaalde informatiebron, gebruik ze dan niet! Er zijn waarschijnlijk genoeg andere informatiebronnen voor handen die de gezochte informatie kunnen bevestigen of ontkennen.

TIP: Wanneer leerlingen online informatie zoeken kunnen ze hun bevindingen controleren via Webdetective. Doe test op <http://www.webdetective.nl/>